
KRÓNIKA

A PETRIJA KOSZORÚJA A LEGJOBB IDEI FILM. Az idei országos filmfesztiválra, az előző évek gyakorlatától eltérően, előzetes rostálás után lehetett eljutni, s ezért történhetett meg, hogy a pulai szemle ezúttal mindössze tizenöt filmnek adott helyet a hivatalos versenyműsorban. A jelek szerint az előzetes szelektálásra feltétlen szükség van, hiszen még így is csak a produkciók fele érdemelt figyelmet, míg a többi szintje nem haladta meg az átlagot. Főleg a fiatal, még a negyvenen aluli rendezők filmjei keltettek kellemes meglepetést, s ezek is aratták le a babérokat. Ezúttal többé-kevésbé megegyezett a kritika és a közönség véleménye, s a zsüri döntéseit sem kísérték olyan parázs viták, mint az elmúlt években. A bemutatott filmek témáit tekintve feltűnő, hogy nem volt háborús alkotás, de a tavaly még túlsúlyban levő társadalmi valóságunkat tárgyaló sem. Ezzel szemben most főleg életrajzi és múltba tekintő filmek készültek, s több filmvígjáték is készült, mint az előző években.

Az idei fesztivál legjobb filmjének kijáró Nagy Arénát Srdjan Karanović Petrija koszorúja című filmje kapta, a legjobb rendezésért járó díj pedig a szintén fiatal Goran Paskaljević lett, A különös gyógykezelés című alkotásával érdemelte ki. Színészi alakításért Mirjana Karanović (Petrija koszorúja), Ljubiša Samardžić (Munkaviszony meghatározott időre), Dušica Žegarac (A különös gyógykezelés) és Aleksandar Berček (Ki éne-

kel ott?) részesült elismerésben. A díjnyertes Karanović-filmre a kritika már bemutatásának napján felfigyelt. Ládi István (Magyar Szó, július 30.) már napi jelentésében kiemelte: ez a film élesztette fel a reményt, hogy a hazai film mértékegysége mágsem kizárólag a középszerűség. A Petrija koszorúja — írja — Dragoslav Mihajlović díjnyertes regénye nyomán készült és egy egyszerű, írástudatlan parasztasszony életútját mutatja be. Petrijának sem a személye, sem az élete nem kivételes. Olyan asszony, akivel nap nap után találkozhatunk az utcán, a pályaudvaron, a piacon. Három ember mellett próbálta megélni boldogságát, küzdött a jobb életért, de az élet nem volt nagylelkű vele szemben. Eennek ellenére nem veszítette el hitét, akaraterejét, és szembe tudott nézni a megpróbáltatásokkal. Sorsát három korszak, a háború előtti, alatti és utáni időszak feltételei irányítják. Egyszerű emberi bölcsességgel veszi ezt tudomásul. Srdjan Karanović nagyfokú művészi érzékenységgel, mértéktartással, és ami a legfontosabb, pátoszmentesen rajzolja meg hősnőjének portréját, amelynek hitelességét a mindennapi élet részleteivel fokozza. Három életforma hétköznapijait elemzi, alapjában véve szomorú hangulatú filmjében. Többé-kevésbé sikerült elkerülnie az irodalmiságot. Témája, hangvétele és rendezői koncepciója szempontjából is egészen más, mint általában a hazai filmekben szokásos. Bebizonyítja, hogy az életrajz nemcsak a híres emberek privilégiuma.

VAJDASÁG PÁRTTÖRTÉNETE ÖT KÖTETBEN. A Tartományi Pártbizottság Elnöksége párttörténeti bizottságának egyik nyári értekezletén ismertető hangzott el arról, hogy folyamatban van a vajdasági szocialista és kommunista mozgalom kerek egy évszázados történetének megírása. A tervek szerint a történetírók öt kötetben foglalják össze munkásmozgalmunk eseményeit. Az első kötet valójában már ez év végére megjelenne, a második és harmadik kötet 1982-ben, a negyedik egy évvel később, míg a sorozatot záró 1985-ben látna napvilágot. Ezt a munkát az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Történettudományi Intézete végzi, mintegy húsz munkatárssal. A nagyjelentőségű sorozat tulajdonképpen első ízben nyújt majd kimerítő és a teljességre törekvő monografikus és szintetikus történeti áttekintést a vajdasági munkásmozgalomról, annak a múlt század hetvenes éveiben történt kialakulásától egészen önigazgatási rendszerünk bevezetéséig. A készülő első kötet főmunkatársai dr. Andrija Radenić, dr. Csehák Kálmán és dr. Mészáros Sándor.

MEGHALT BENO ZUPANČIĆ. Ljubljában 55 éves korában elhunyt Beno Zupančič, jeles író és közéleti személyiség. Sisakon született, 1950-ben a ljubljánai szlavista tanszéken végzett. Újságíróként kezdte pályafutását, később a Mladinska knjiga szerkesztője lett, majd magas tisztségeket töltött be a szlovén köztársasági és a szövetségi társadalmi-politikai szervezetekben. Halálakor a Szocialista Szövetség Szlovén Szocialista Köztársaságbeli választmányának alelnöke volt. Azon társadalmi-politikai dolgozók közé tartozott, akik mindig egyeztetni tudták társadalmi megbízatásukat és az írói alkotómunkát.

Sőt korai halála rendkívül termékeny időszakában ragadta el. Csak az utóbbi egy évtizedben több mint tíz, főleg szépirodalmi jellegű kötete jelent meg. Első könyve még 1951-ben megjelent, íróvá pedig a *Szél és út* című 1954-es elbeszéléskötete avatta. Kritikusai szerint Beno Zupančič új tartalommal gazdagította a szlovén realizmust. Elbeszéléseiben és regényeiben is az emberi erkölcsösség rugóit kutatja, s különböző döntéseik pszichikai hátterét vizsgálja. Elsősorban az ún. kisemberek lelki világának és erkölcsi magatartásuknak kiváló elemzése tette naggyá egyik legismertebb alkotását a *Tor* című regényét, melyet több nyelvre is lefordítottak. Számos jelentős művelődéspolitikai és társadalmi vonatkozású tanulmányát is ismerjük.

A MACEDÓN KÖLTÉSZET NÉPSZERŰSÉGE. Augusztus második felében került sor a sorrendben immár 19. Sztrugai Költészeti Esték című nagyszabású irodalmi rendezvényre. Az idei rendezvény célja a macedón költészet népszerűsítése volt. A Crni Drim fölött átívelő hídon, az Ohrid-tó közvetlen közelében dr. Milan Gyurcsinov professzor válogatásában mutatták be e köztársaságunk költőinek verseit, köztük a macedón költészet megalapítójának Konsztantin Miladinov verseit is. Ugyancsak itt tartották meg a Hidak elnevezésű nemzetközi költészeti mitinget, amelyen Magyarország és India költészetével ismerkedhetett a közönség, fénypontja viszont az a pillanat volt, amikor átadták a sztrugai fesztivál Aranykoszorúját az idei nyertesnek Hans Magnus Enzensberger nyugatnémet költőnek, Eftim Kletnikov pedig átvette a Miladinov testvérekről elnevezett legrangosabb macedón költészeti díjat. A két ünnepeltnek járt ki az a megtiszteltetés, hogy a 39

ország jelenlevő költői közül elsőnek olvassanak fel verseikből. Sztruga költővendégei az Ohridi-tó partján megrendezett rendezvény után az ország még tizenöt városában léptek föl.

UNESCO-KONFERENCIA BELGRÁDBAN. Számunk megjelenésének időpontjában, szeptember 23-án kezdődik s egy hónapon át tart majd Belgrádban az UNESCO (az Egyesült Nemzetek oktatás-, tudomány- és művelődésügyi szervezete) 21. nemzetközi értekezlete. A közgyűlés tiszteletre a belgrádi Szerb Nemzeti Könyvtár két nagyszabású könyvkiállítást szervez az UNESCO a kiadványainak tükrében címmel. A Sava Központ, valamint a Nemzeti Könyvtár helyiségeiben mintegy 1500 angol, francia és spanyol nyelvű könyv fogja szemléltetni e nemzetközi szervezet gazdag kiadói tevékenységét. Ugyanebből az alkalomból a Sava Központban megnyílik a resavai másolóműhely 14—16. századbéli kéziratának, illetve a 13—16. századi cirillbetűs kéziratok díszítőelemeinek kiállítása.

Egész sor hangversenyt is terveznek. Többek között a közgyűlés színhelyén nyitják meg az idei BEMUS-t (nemzetközi zenei ünnepség), amelyen elsőnek a Belgrádi Filharmónia, valamint a fővárosi Rádió- és Televízió énekkara és gyermekkara és a

Kolo népitánc-együttes előadja a Zoran Hristić zenéjére, Branko Miljković verseire valamint Milorad Mišković koreográfiájában és rendezésében készült Korak című zenés, énekes, táncos színpadi művet. A többi komolyzene-hangverseny közül megemlíthetjük még a Szófiai Filharmónia, a Szlovén oktett és a zágrábi szólisták fellépését.

Ugyancsak a közgyűlés tiszteletére rendezendő jugoszláv művészeti kiállításon gazdag anyag szemlélteti majd többek között Vajdaság nemzete és nemzetiségei népművészetét is. A mintegy 170 itteni műtárgy bizonyára jól szemlélteti majd évszázados sorsközösségünket. A kiállításra kerülő műtárgyak legnagyobb része a XVIII. és a XIX. századból való.

A MAGYAR SZÓ NOVELLAPÁLYÁZATA. A jugoszlávai magyar novellairodalom serkentése céljából két évvel ezelőtt alapított Majtényi Mihályról elnevezett novellapályázatot ismét meghirdetette napilapunk, a Magyar Szó szerkesztősége. A pályázaton hazai szerzők vehetnek részt 6 gépelt oldalnál nem hosszabb pályaművekkel, amelyeket a szerkesztőség október 25-éig fogad el. A munkákat a Bosnyák István, Németh István, Szeli István összetételű bizottság értékeli majd.